

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒGIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV-1010. Tālrunis: 67830735, 67210274. Fakss: 67830770. E-pasts: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR LIETAS IEROSINĀŠANU

Rīgā

2024. gada 26. augustā

Satversmes tiesas 2. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētāja Irēna Kucina, tiesneši Jānis Neimanis un Anita Rodiņa,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto MASS Industry SIA (turpmāk – Pieteikuma iesniedzēja) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 99/2024),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzēja lūdz Satversmes tiesu atzīt 2024. gada 11. janvāra likuma “Grozījumi Tabakas izstrādājumu, augu smēķēšanas produktu, elektronisko smēķēšanas ierīču un to šķidrumu aprites likumā” (turpmāk – Grozījumi) 4. pantu, ciktāl ar to Tabakas izstrādājumu, tabakas aizstājējproduktu, augu smēķēšanas produktu, elektronisko smēķēšanas ierīču un to šķidrumu aprites likuma (turpmāk – Likums) 3. panta pirmā daļa papildināta ar 8. punktu un 3. pants papildināts ar 5.¹ daļas 3. punktu, un 19. pantu (turpmāk – apstrīdētās normas) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 91. panta pirmajam teikumam un 105. panta pirmajiem trim teikumiem un spēkā neesošu no pieņemšanas brīža.

2. Ar Grozījumu 4. pantu citstarp Likuma 3. panta pirmā daļa papildināta ar 8. punktu, kurš noteic: “Aizliegts laist tirgū elektronisko smēķēšanas ierīču šķidrumus un tabakas aizstājējproduktus, kas satur aromatizētājus, izņemot aromatizētājus, kas rada tabakas smaržu vai garšu. Atļautie aromatizētāji, kas rada tabakas smaržu vai garšu, ir noteikti šā likuma pielikumā.”

Tāpat ar Grozījumu 4. pantu Likuma 3. pants papildināts ar 5.¹ daļu, kuras 3. punkts paredz, ka maksimālā nikotīna koncentrācija tabakas aizstājējproduktā nepārsniedz četrus miligramus uz gramu.

Savukārt ar Grozījumu 19. pantu Likums papildināts ar pielikumu, kurā ir norādīts tādu aromatizētāju saraksts, kuri rada tabakas smaržu vai garšu un kurus atļauts pievienot elektronisko smēķēšanas ierīču šķidrumiem un tabakas aizstājējproduktiem.

Grozījumu 18. pants noteic, ka Likuma 3. panta pirmās daļas 8. punkts un 5.¹ daļa, kā arī Likuma pielikums stāsies spēkā 2025. gada 1. janvārī.

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata ir ierosināma lieta, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18.–19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts

pēc būtības nav mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

4. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punktu Satversmes tiesa izskata lietas par likuma atbilstību Satversmei. Pieteikumā ir apstrīdēta likuma normu satversmība. Līdz ar to pieteikumā ietvertais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktam persona pieteikumu Satversmes tiesā var iesniegt tikai Satversmē noteikto pamattiesību aizskāruma gadījumā.

Pieteikuma iesniedzēja ir kapitālsabiedrība, kuras komercdarbība ir tabakas aizstājējproduktu – beztabakas nikotīna spilventiņu – ieviešana un izplatīšana Latvijā. Līdz šim Pieteikuma iesniedzēja esot izplatījusi tikai tādus beztabakas nikotīna spilventiņus, kuri satur dažāda veida aromatizētājus un kuros nikotīna koncentrācija pārsniedz četrus miligramus uz gramu. Taču apstrīdētās normas paredzot aizliegumu no 2025. gada 1. janvāra laist tirgū tabakas aizstājējproduktus, kuri satur jebkādu aromatizētājus, izņemot aromatizētājus, kas rada tabakas smaržu vai garšu, un kuru maksimālā nikotīna koncentrācija tabakas aizstājējproduktā pārsniedz četrus miligramus uz gramu. Tā kā Pieteikuma iesniedzējai jau tagad esot jāpieņem lēmumi attiecībā uz jaunas produkcijas iepirkšanu un izplatīšanu Latvijā, tad apstrīdētās normas jau tagad tai liekot pieņemt lēmumus par savu turpmāko saimniecisko darbību. Turklāt apstrīdētās normas radot nevienlīdzīgu attieksmi pret Pieteikuma iesniedzēju salīdzinājumā ar komersantiem, kuri izplata citus Likumā definētos nikotīnu saturošos izstrādājumus, un komersantiem, kuri izplata Latvijas Zāļu reģistrā iekļautas nikotīnu saturošās zāles. Tādējādi ar apstrīdētajām normām esot pārkāpts Satversmes 91. panta pirmajā teikumā ietvertais tiesiskās vienlīdzības princips, kā arī aizskartas Pieteikuma iesniedzējai Satversmes 105. panta pirmajos trīs teikumos ietvertās tiesības uz īpašumu.

Līdz ar to Pieteikuma iesniedzēja ir tiesīga iesniegt pieteikumu, ievērojot konstitucionālajai sūdzībai Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā noteiktās prasības.

6. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.² panta otro daļu pieteikumu var iesniegt tikai tad, ja ir izmantotas visas iespējas aizstāvēt aizskartās tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem vai arī tādu nav.

Apstrīdētās normas nepārprotami noteic, ka Pieteikuma iesniedzējai no 2025. gada 1. janvāra būs aizliegts laist tirgū tabakas aizstājējproduktus, kas satur jebkādu aromatizētājus, izņemot aromatizētājus, kas rada tabakas smaržu vai garšu,

un kuru maksimālā nikotīna koncentrācija tabakas aizstājējproduktā pārsniedz četrus miligramus uz gramu. Kompetentas iestādes izdota administratīvā akta, kas konkretizētu šo aizliegumu attiecībā pret Pieteikuma iesniedzēju, apstrīdēšana un pārsūdzēšana būtu formāla, jo nemainītu apstrīdētajās normās noteikto aizliegumu. Tādējādi tai nav iespēju aizstāvēt savas pamattiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem.

Satversmes tiesas likuma 19.² panta ceturtais daļas otrais teikums nosaka: “Ja nav iespēju Satversmē noteiktās pamattiesības aizstāvēt ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, konstitucionālo sūdzību (pieteikumu) Satversmes tiesai var iesniegt sešu mēnešu laikā no pamattiesību aizskāruma brīža.”

Kā secināts iepriekš šā lēmuma 5. punktā, lai arī apstrīdētajās normās noteiktais aizliegums laist tirgū tabakas aizstājējproduktus, kas satur jebkādas aromatizētājus, izņemot aromatizētājus, kas rada tabakas smaržu vai garšu, un kuru maksimālā nikotīna koncentrācija tabakas aizstājējproduktā pārsniedz četrus miligramus uz gramu, stāsies spēkā 2025. gada 1. janvārī, jau šobrīd Pieteikuma iesniedzējai ir jāveic darbības savas komercdarbības pielāgošanai apstrīdēto normu prasībām. Tādējādi termiņš konstitucionālās sūdzības iesniegšanai ir skaitāms no 2024. gada 8. februāra, kad stājās spēkā Grozījumi, ar kuriem tika pieņemtas apstrīdētās normas.

Pieteikums Satversmes tiesā saņemts 2024. gada 8. augustā. Tātad minētais termiņš ir ievērots.

Līdz ar to pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrajā daļā un ceturtais daļas otrajā teikumā noteiktajām prasībām.

7. Pieteikumā ir sniegts lietas faktisko apstākļu izklāsts un juridiskais pamatojums par apstrīdēto normu iespējamo neatbilstību Satversmes 91. panta pirmajam teikumam un 105. panta pirmajiem trim teikumiem. Pieteikumam ir pievienoti dokumenti, kas nepieciešami lietas apstākļu noskaidrošanai. Tas atbilst arī pārējām Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā noteiktajām prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. pantu, Satversmes tiesas 2. kolēģija

nolēma:

1. Ierosināt Satversmes tiesā lietu “Par 2024. gada 11. janvāra likuma “Grozījumi Tabakas izstrādājumu, augu smēķēšanas produktu, elektronisko smēķēšanas ierīču un to šķidrumu aprites likumā” 4. panta, ciktāl ar to Tabakas izstrādājumu, tabakas aizstājējproduktu, augu smēķēšanas produktu, elektronisko smēķēšanas ierīču un to šķidrumu aprites likuma 3. panta pirmā daļa papildināta ar 8. punktu un 3. pants papildināts ar 5.¹ daļas 3. punktu, un 19. panta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 91. panta pirmajam teikumam un 105. panta pirmajiem trim teikumiem” pēc MASS Industry SIA pieteikuma (pieteikums Nr. 99/2024).

2. Uzaicināt institūciju, kas izdevusi apstrīdēto aktu, – Saeimu – līdz **2024. gada 28. oktobrim** iesniegt Satversmes tiesai atbildes rakstu ar lietas faktisko apstākļu izklāstu un juridisko pamatojumu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētāja

Irēna Kucina